

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
«Формування національних інтересів в економічній сфері»

Студентки 3 курсу, 6 с групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Тертичної
Альони
Ігорівни

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

(підпис керівника)

Сонько
Юлія
Анатоліївна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Головня
Юлія
Ігорівна

Київ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ.....	6
РОЗДІЛ 2. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ.....	18
2.1 Напрями покращення інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері.....	18
2.2 Актуальні проблеми втілення національних інтересів в економічній сфері.....	20
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТОК.....	36

ВСТУП

Підґрунтям успішного розвитку держави є чітке однозначне розуміння економічних національних інтересів, а також шляхів й засобів їх реалізації. Як показує світовий досвід, забезпечення національних інтересів в економічній сфері є гарантією незалежності держави, умовою стабільності суспільства. Тому забезпечення національних інтересів в економічній сфері належить до числа найважливіших національних пріоритетів.

Забезпечення національних інтересів в економічній сфері є складовою системи державної безпеки разом з такими її складовими, як забезпечення надійної обороноздатності, підтримання соціального миру в суспільстві, захист від екологічних лих. У цій системі всі складники є взаємопов'язаними: наприклад, не можна забезпечити військову безпеку держави, маючи слабку й неефективну економіку; одночасно важко очікувати ефективність економіки в суспільстві, що роздирається соціальними конфліктами. Хоча національно-державні інтереси в економічній сфері є пріоритетними, по-справжньому їх реалізувати держава може лише дотримуючись балансу інтересів усіх економічних суб'єктів й соціальних груп. Забезпечуючи безконфліктну взаємну реалізацію інтересів на мікро-, мезо- і макроекономічному рівнях, держава, спільно з ринковими регулюючими механізмами, сприяє досягненню с національних інтересів в економічній сфері [23, с. 304].

За обраним напрямом проводили дослідження такі зарубіжні та вітчизняні вчені як: Н. П. Гусаков [1], Б. Г. Капустин [3], С. С. Ковальчук [4], В. О. Косевцов [5], К. Н. Куликова [6], А. О. Олефір [9], П. А. Рябець [11], В. В. Смагіна [12], О. М. Струк [14], Т. І. Павлюк [16], К. А. Фліссак [22] та ін.

Метою роботи є розгляд теоретичних основ формування національних інтересів в економічній сфері та розробка можливих шляхів підвищення ефективності формування українських економічних національних інтересів.

Об'єктом дослідження виступає система національних інтересів в економічній сфері.

Предметом дослідження є особливості, чинники формування та вектори розвитку українських національних інтересів в економічній сфері.

Зазначена мета вимагає вирішити наступні **завдання**:

- розглянути сутність національних інтересів в економічній сфері та чинників їх формування та провести аналіз векторів розвитку українських національних інтересів в економічній сфері;
- визначити напрями покращення інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері;
- з'ясувати поточні актуальні проблеми втілення українських національних інтересів в економічній сфері.

З метою реалізації поставлених завдань використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: під час вивчення сутності національних інтересів в економічній сфері та чинників їх формування використовувалися такі методи наукового дослідження, як методи аналізу та синтезу, метод причинно-наслідкових зв'язків, графічний метод (п. 1.1). Аналіз векторів розвитку українських національних інтересів в економічній сфері здійснювався за допомогою контент-аналізу законодавчо-нормативних актів України, програмних документів, стенограм зустрічей українських дипломатів та міністрів, що опубліковані у архіві Урядового порталу України; а також з використанням економіко-статистичних методів дослідження за матеріалами Державної служби статистики (п. 1.2). Розгляд шляхів підвищення ефективності формування українських національних інтересів в економічній сфері здійснювався за допомогою описового метода, метода припущень, індексного методу на ґрунті аналізу індексів міжнародних рейтингових агенцій та експертних аналітичних досліджень (пп. 2.1 – 2.2).

Інформаційною базою дослідження стали: праці вітчизняних і зарубіжних науковців з проблеми дослідження, законодавчо-нормативні акти України, програмні документи, стенограми зустрічей українських дипломатів та міністрів, що опубліковані у архіві Урядового порталу України; а також матеріали Державної служби статистики.

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, 2-х розділів, висновків і пропозицій списку використаних джерел і додатку. Основний текст роботи становить 31 сторінку, в т.ч. 3 таблиці, 2 рисунка. Список використаних джерел містить 27 найменувань, викладений на 4 сторінках, робота містить 1

додаток на 1 сторінці.

РОЗДІЛ 1. ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ

З'ясування сутності національних інтересів в економічній сфері почнемо з розгляду більш широкого поняття «національні інтереси».

Поняття «інтерес» розглядається економістами як спрямована, векторна категорія. Інтерес націлений на забезпечення сприятливих умов для життєдіяльності його носія [2, с. 156].

Національні інтереси, на думку К. Н. Куликової, являють собою сукупність інтересів й потреб, що є загальними для членів певної соціокультурної спільності, їх задоволення та захист є необхідною умовою існування цієї соціокультурної спільності в якості суб'єкта історії [6, с. 88]. Отже, в національних інтересах виражається потреба національної спільності займати певне місце в світовому співтоваристві, яке максимально відповідає її культурно-історичним та духовним традиціям, дозволяє найбільш повно реалізувати її потенційні ресурси.

Вивчення теоретичної літератури показало, що при визначенні поняття національних інтересів думки вчених значно різняться від визначення їх як «консервативної утопії» [3, с. 57] до «арифметичного підходу» як сукупності інтересів особистості, суспільства й держави [24]. Крім того, окремі автори визначають їх як правову категорію: «національні інтереси є потребами й інтересами, які пройшли через систему демократичних інститутів і були офіційно закріплені в вигляді законів, підзаконних актів та інших нормативно-правових встановлень» [1, с. 19].

А. О. Олефір виділяє два підходи до визначення поняття «національні інтереси»:

- загально-ціннісний;
- функціональний [9, с. 5].

Відповідно до загально-ціннісного підходу, національні інтереси розглядаються в якості розгорнутої системи життєво важливих, стійких цінностей й об'єктивних потреб розвитку держави. До них відносять такі цінності, як стабільність, безпека, демократія, свобода, справедливість, мир

тощо. Функціональний підхід до визначення поняття «національні інтереси» передбачає конкретизацію цілей держави, зокрема цілей щодо захисту територіальної цілісності, державного суверенітету, забезпечення політичної й соціальної стабільності у суспільстві, цілей розвитку національної економіки, покращення добробуту нації, збереження й стимулювання національних традицій в підприємництві тощо [9, с. 5].

В. В. Трухачьов дає визначення національних інтересів як сукупності причинно обумовлених потреб та цінностей, що історично склалися, об'єднаних соціокультурними зв'язками соціальної спільноти. Задоволення й захист національних інтересів є об'єктивно необхідним для майбутнього існування й розвитку соціальної спільноти, що є можливим лише завдяки усвідомленим спільним зусиллям її представників [17]. В. В. Трухачьов називає п'ять характеристик, які розкривають сутність національних інтересів, а саме: системність, усвідомленість, причинна обумовленість, інтегративність й історичність.

Системність національних інтересів полягає в тому, що вони є взаємопов'язаними, функціонують за законами багаторівневої системи. Перебуваючи в постійній взаємодії між собою, вони виявляють цілісність і структурну підпорядкованість [17].

Ще однією найважливішою сутнісною характеристикою національних інтересів є їх усвідомленість. Усвідомлення національних інтересів й необхідність їх узгодженої реалізації перетворює національні інтереси в найважливіший орієнтир поточної діяльності держави. На думку В. В. Трухачьова, «уміння усвідомлювати й чітко висловлювати національні інтереси дозволяє відрізнити державну мудрість від політичного авантюризму або корисливого служіння інтересам вузької групи осіб» [17].

Що стосується причинної обумовленості національних інтересів, то вона ґрунтується на реальних потребах у розвитку певної національної спільноти й виражена в цілях, намірах і засобах, якими дані потреби реалізуються. В цілому багато дослідників згодні з тим, що національні інтереси виступають як результат вибору з декількох варіантів політичного рішення того чи іншого питання і припускають досягнення певної мети.

Четверта характерна риса національних інтересів є їх інтегративністю. Ефективна реалізація національних інтересів передбачає не монополію певного політичного угруповання, а певну систему стримуючих сил і противаг, демократичний контроль за діяльністю гілок влади. Крім того, формування національних інтересів політичними методами неминуче вимагає залучення системи інститутів громадянського суспільства.

Нарешті, ще одна сутнісна характеристика національних інтересів полягає в їх історичності. Національні інтереси складаються в ході тривалого історичного процесу, характер протікання якого має свою специфіку для кожної конкретної нації і багато в чому визначається її матеріальною та духовною культурою, ціннісними орієнтирами, традиціями, пам'яттю про минуле, ідеологічними установками тощо [17]

На думку В. В. Чернової, національні інтереси в сфері економіки полягають у виробництві і відтворенні різноманітних благ та послуг, необхідних для забезпечення самодостатнього, незалежного розвитку держави в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз [23, с. 288].

Держава є виразником національних інтересів в сфері економіки й одночасно носієм власних економічних інтересів (як економічний суб'єкт). У той же час, для реалізації національних інтересів в сфері економіки держава створює відповідні органи управління, зокрема галузеві (відомства, міністерства) і регіональні (адміністрації тощо). Ці інституційні структури покликані бути виконавцями державних інтересів. Однак це не виключає наявності у міністерств, відомств, представників регіональної еліти власних економічних інтересів, які вони прагнуть реалізувати. Внаслідок цього виникає небезпека підміни державних інтересів в економічній сфері інтересами бюрократичного апарату [7, с. 167]. Держава, будучи виразником національно-державних економічних інтересів, координує дію суб'єктів з урахуванням балансу їх інтересів на всіх рівнях (мікро-, мезо-, макроекономічному).

Конкретна соціальна, політична, економічна ситуація в рамках держави або регіону створює умови для виникнення специфічних економічних інтересів, що змінюють один одного. Наприклад, в умовах соціально-економічної стабільності населення зацікавлене накопичувати кошти,

вкладаючи їх в банки; в період «вибухів» інфляції проявляється зацікавленість вкладати кошти в придбання товарів довгострокового користування, в тому числі нерухомості. Економічна кон'юнктура підштовхує населення зберігати гроші у вітчизняній або будь-якої іноземної валюти [6, с. 88]. Таким чином, стан чинників середовища трансформує економічні інтереси. Але поряд з цим можна стверджувати, що специфіка взаємодії системи економічних інтересів з зовнішнім середовищем полягає в перетворенні середовища з метою розширення можливостей реалізації інтересів в економічній сфері.

О. О. Степичева вказує, що зародження національних інтересів в економічній сфері відбувається в певних умовах: психологічних, соціально-політичних, економічних, територіальних (географічних), але в будь-якому випадку цей процес є природним та об'єктивним [13, с. 104]. Сукупність національних інтересів в економічній сфері, на думку авторки, є досить суперечливою системою. Завжди можна виділити базовий, ключовий економічний інтерес як суспільства в цілому, так і будь-яких його осередків, в тому числі й територіальних, який змінюється, еволюціонує. Система державних економічних інтересів базується не тільки на прагненні окремих людей й суспільних груп до матеріальних благ (багатства), а й сукупності суспільних установок [13, с. 109].

Економічні інтереси, в тому числі й державні, зароджуються як особисті, але сукупність особистих інтересів трансформується в громадські, в інтереси різних соціальних груп та соціально-економічних систем. Збіг інтересів особистості і громадських інститутів призводить до появи низки регіональних системоутворюючих інтересів (задоволення потреби в продовольстві і предметах особистого споживання; забезпечення паливом і енергією; будівництві й виробництві засобів виробництва; переміщенні в просторі; захисті від нападів і використання сили для перерозподілу ресурсів, збереження здоров'я, екологічного та генетичного фонду; придбанні та накопичення знань, передачі інформації наступним поколінням й обміні інформацією між членами суспільства і громадськими утвореннями тощо) [13, с. 109]. Перераховані інтереси, еволюціонуючи, породжують систему національно-державних і регіональних інтересів, пов'язаних з особистісними.

У сфері цих інтересів лежить генерування умов для задоволення потреб; вдосконалення державного і адміністративного регіонального устрою; протекціоністська політика по відношенню до регіональної економіки; технологічне оновлення економіки; розвиток системи суспільно-економічних інститутів. Реалізація національно-державних інтересів передбачає певне узгодження інтересів господарюючих суб'єктів. В рамках реалізації державної економічної політики національно-державні інтереси повинні бути домінантними по відношенню до решти інтересів, серед яких також можливо простежити ієрархію. Пріоритет залишається за реалізацією інтересів національно-державного рівня (рис. 1.1).

Таким чином, національні інтереси в сфері економіки полягають у виробництві і відтворенні різноманітних благ та послуг, необхідних для забезпечення самодостатнього, незалежного розвитку держави в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз.

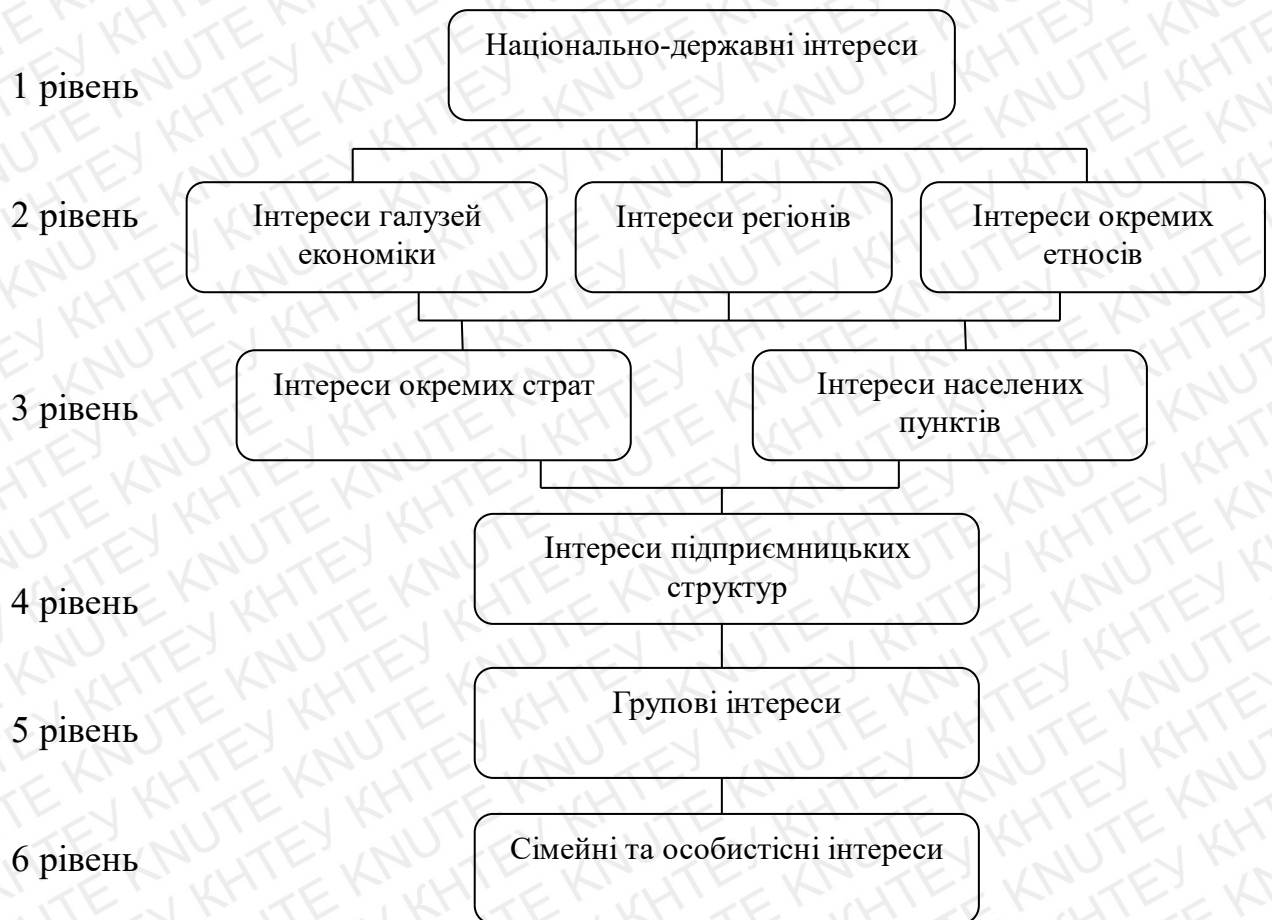

Рис. 1.1 Ієрархія національних інтересів в економічній сфері в контексті державної політики [адаптовано за: 13, с. 112].

Економічні національні інтереси являють собою сукупність збалансованих інтересів особистості, суспільства та держави в економічній сфері. Вони носять довгостроковий характер і визначають основні цілі, стратегічні та поточні завдання внутрішньої і зовнішньої економічної політики держави. Національні інтереси забезпечуються інститутами державної влади, що здійснюють свої функції.

На рівні держави національні інтереси представляють собою важливий ресурс, дієвий фактор модернізації країни, передумову для вирішення зовнішньополітичних завдань і проблем розвитку держави.

Аналіз векторів розвитку українських національних інтересів в економічній сфері може бути проведений за різними джерелами, зокрема:

- за останніми науковими публікаціями провідних експертів та науковців, які здійснюють дослідження за означеною проблемою;

- за результатами моніторингу та контент - аналізу чинних офіційних програмних документів;

- за даними макроекономічної статистики.

Український дослідник та автор монографії «Трансформація національних економічних інтересів» Т. І. Павлюк до числа основних національних інтересів нашої держави в економічній сфері відносить:

- визначення гідного місця у світовій економіці й розвиток рівноправного міжнародного економічного співробітництва;

- підтримання економічної стабільності, пошук й реалізація ефективних заходів виходу з економічної кризи;

- забезпечення економічної безпеки, високої якості та рівня життя населення на території держави [16].

В. В. Чернова вказує, що система національних інтересів в економічній сфері будь-якої держави має складну внутрішню структуру, в якій можна виділити три її найважливіших елементи:

- економічна незалежність, яка не може носити абсолютного характеру тому, що міжнародний поділ праці робить національні економіки взаємозалежними одну від одної. У цих умовах економічна незалежність означає можливість контролю над національними ресурсами, досягнення такого рівня виробництва, ефективності та якості продукції, який забезпечує її конкурентоспроможність і дозволяє на рівних брати участь у світовій торгівлі, коопераційних зв'язках і обміні науково-технічними досягненнями;

- стабільність й стійкість національної економіки, що припускають захист власності, створення надійних умов та гарантій для підприємницької активності, стримування факторів, здатних дестабілізувати економічну ситуацію (боротьба з кримінальними структурами в економіці, недопущення дуже великих розривів в розподілі доходів, що загрожують викликати соціальні потрясіння тощо);

- здатність до саморозвитку та прогресу, що особливо важливо в сучасному, динамічному світі. Створення сприятливого клімату для інвестицій та інновацій, постійна модернізація виробництва, підвищення професійного, освітнього і загальнокультурного рівня працівників стають необхідними й

обов'язковими умовами стійкості та самозбереження національної економіки [23, с. 305].

Аналіз векторів розвитку українських національних інтересів в економічній сфері може здійснюватися на ґрунті офіційних програмних документів. В Стратегії національної безпеки України підкреслюється, що втілення національних інтересів передбачає забезпечення життєво важливих інтересів особистості, суспільства, держави: « пріоритетом державного управління повинен стати захист ... законних інтересів громадян, національних інтересів України. При цьому слід забезпечити.....унеможливлення переважання особистих, корпоративних, регіональних інтересів над загальнонаціональними» [19].

Відповідно, визначення національно-державних інтересів є ключовим елементом в системі базових пріоритетів розвитку економіки, оскільки будь-яка більш-менш значуща загроза реалізації загальнонаціональних інтересів ставить під сумнів дотримання національної економічної безпеки.

27 грудня 2017 р. Урядом України схвалено Експортну стратегію України до 2021 р., яка була розроблена Міністерством економічного розвитку України (Розпорядження «Про схвалення Експортної стратегії України (“дорожньої карти” стратегічного розвитку торгівлі) на 2017—2021 роки»). Експортна Стратегія узагальнює позицію Уряду та бізнесових кіл відносно векторів розвитку українських національних інтересів в економічній сфері у розрізі розвитку зовнішньоторговельних відносин. Експортна стратегія України до 2021 р. визначає товарні та географічні пріоритети експорту («ринки у фокусі»), які надають найбільші можливості для українських виробників. У Експортній Стратегії надано перелік ринків, які мають замінити традиційні ринки експорту України (РФ й держави СНД), доступ на які є ускладненим за причини триваючої політичної ситуації. Серед «ринків в фокусі» визначено TOP-20 ринків, які здатні показати для виробників України значні та швидкі результати [20].

Забезпечення національних інтересів України в економічній сфері покликане сформулювати ефективну структуру експорту та імпорту, яка має забезпечити підтримку перспективних з точки зору поліпшення структури

експорту виробництв і видів діяльності.

О. М. Струк називає наступні національні економічні інтереси України у сфері зовнішньої торгівлі:

- забезпечення національної української економічної безпеки
- підвищення конкурентоздатності національної економіки інструментами зовнішньоторговельної політики;
- захист внутрішнього ринку від несприятливої дії зовнішньої конкуренції;
- забезпечення реалізації національних конкурентних переваг на глобальних ринках;
- забезпечення збалансованого сальдо зовнішньої торгівлі;
- забезпечення оптимальної структури зовнішньої торгівлі;
- інтеграція національної української економіки у глобальний економічний простір [14, с. 11].

Вектори розвитку українських національних інтересів в економічній сфері обумовлені тим, що Україна має великий потенціал виробництва й експорту зернових культур, у першу чергу, пшениці. Виробництво зернових культур в Україні задля внутрішнього споживання є обмеженим, це пов'язано зі обмеженою кількістю та подальшим скороченням населення України та низьким рівнем розвитку скотарства, яке є споживачем зернових для кормів. Розвиток зерновиробництва пов'язаний з розвитком експорту зернових на зовнішні ринки.

Задля вивчення зернового експортного вектору розвитку українських національних інтересів в економічній сфері дослідимо динаміку ступеню участі України у міжнародній торгівлі зерновими за статистичними даними Світової продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO) [25].

На офіційному порталі Світової продовольчої та сільськогосподарської організації наведено дані стосовно обсягів світової торгівлі зерновими до 2017 р.. Статистичні дані з обсягів світового та українського експорту пшениці в 2013 – 2017 рр. наведено у табл. 1.1 та задля більшої наочності проілюстровано на рис. 1.2.

Аналіз динаміки світового й українського експорту пшениці, частка України в глобальному експорті пшениці в 2013– 2017 рр. [розраховано за статистичними даними: 25]

	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Абсолютне відхилення	
						2017 р./2013 р.	2017 р./2016 рр
Експорт пшениці з України, тис. т	7762,3	10543,8	13451,8	11697,3	17314,3	9552,0	5617,0
Світовий експорт пшениці, тис. т	162797,9	173851,6	170562,5	183648,4	196788,5	33990,60	13140,1
Частка України у глобальному експорті пшениці у тоннах, %	4,77	6,06	7,89	6,37	8,80	4,03	2,43
Експорт пшениці з України, тис. дол. США	1891519	2290754	2238182	2033167	2759757	868238	726590
Світовий експорт пшениці, тис. дол. США	49384865	47739860	38692465	35771308	38942162	- 10442703	3170854
Частка України у світовому експорті пшениці у дол. США, %	3,83	4,80	5,78	5,68	7,09	3,26	1,40

Отже, спостерігається стале зростання залученості національної економіки у світову торгівлю пшеницею, починаючи з 2013 р. У 2017 р. в порівнянні з 2013 р. частка національної економіки України у світовому експорті пшениці у натуральному вимірі збільшилася на 4,03%, темп приросту експорту української пшениці у 2017 р. до 2013 р. у натуральному вимірі склав 9552,0 тис. т.

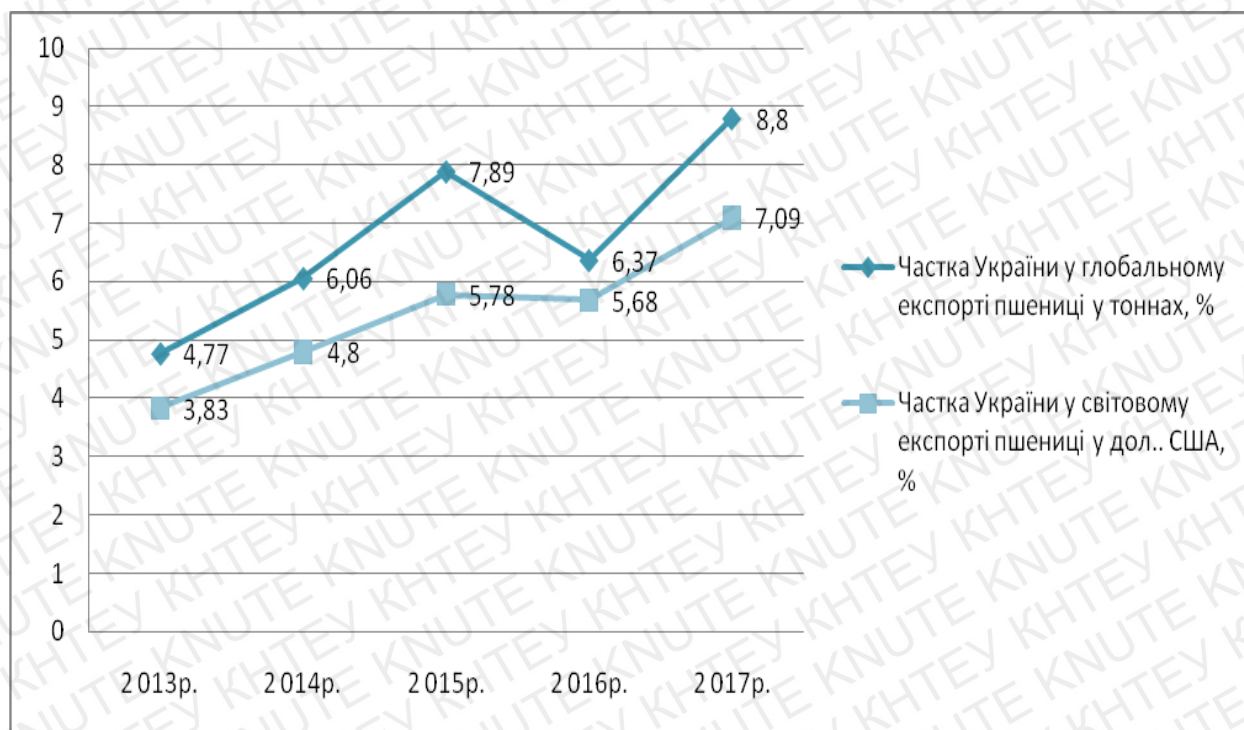

Рис. 1.2. Зміна часток України у глобальному експорті пшениці у натуральному вимірі й за вартістю, % [розраховано за даними: 25]

У 2017 р. в порівнянні з 2013 р. частка України у світовому експорті пшениці за вартістю збільшилася на 3,26%.

В цілому статистичні дані свідчать про такий вектор розвитку українських національних інтересів в економічній сфері, як зростання залученості українського агропромислового сектору у світову торгівлю. З одного боку, такий вектор розвитку українських національних інтересів в економічній сфері дозволяє найкращім чином використовувати ресурсні переваги та можливості України. З іншого боку, подальший однобічний розвиток сировинного напрямку експорту з України сприяє зростанню загроз недостатнього розвитку інших галузей економіки з більшою додатковою вартістю та інноваційно орієнтованих.

РОЗДІЛ 2. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ

2.1 Напрями покращення інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері

Визначення національних інтересів в економічній сфері окремо взятої держави у сучасному глобалізованому світі передбачає обов'язкове врахування інтересів інших держав, а в чомусь і інтересів всієї світової спільноти. Як вказує О. О. Трухачьов, «в цьому разі виникає соціальна взаємодія, логіка якої відрізняється як від логіки ринків, так і від логіки урядів» [17].

На нашу думку, досконалий моніторинг та аналіз стану та потреб національних економік інших держав дозволить покращити інформаційне забезпечення формування українських національних інтересів в економічній сфері. В якості напрямку покращення інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері пропонуємо використовувати аналіз даних Міжнародної Продовольчої Організації (FAO).

Фундаментальним ґрунтом покращення інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері можуть стати задекларовані Цілі сталого розвитку, що були прийняті на Саміті ООН у вересні 2015 р.. Цілі сталого розвитку були сформульовані комплексно й містять, зокрема, економічні пріоритети, важливі для всього людства [26]. На основі програм ООН з узгодженням урядів держав розробляються заходи щодо боротьби з браком продовольства в окремих країнах, що може бути використано задля забезпечення експортного напрямку українських національних інтересів в економічній сфері. Постачання продовольства, переважно зернових, визнано головним інтересом для співробітництва України з певними країнами (наприклад, Бангладеш), оскільки продовольча проблема є тривалою проблемною сферою розвитку цих країн.

Найбільш поширеним методом оцінки величини погроз у розрізі продовольчої безпеки країн є показник відсотка людей, що страждають від

браку їжі, ці дані наведено на порталі Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO) (Додаток А) (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Показники, що характеризують вразливість перспективних ринків стосовно продовольчої безпеки [складено за: 27]

Показник	Держава	2013- 2015 рр.	2014- 2016 рр.	2015- 2017 рр.	2016- 2018 рр.
Поширеність недоїдання, % (середня за 3 роки)	Бангладеш	16,2	15,7	15,2	14,7
	Ангола	28,1	26,4	25,6	25,0
	Чад	36,5	36,5	36,8	37,5
	Конго	38,2	37,7	38,5	40,3
	Ефіопія	24,5	22,7	21,4	20,6
Кількість людей, які страждають від недоїдання, млн. осіб (середнє значення за 3 роки)	Бангладеш	25,8	25,3	24,7	24,2
	Ангола	7,6	7,4	7,4	7,4
	Чад	5,0	5,1	5,3	5,6
	Конго	1,9	1,9	2	2,1
	Ефіопія	23,8	22,7	21,9	21,6

Отже, дані на порталі Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO) щодо показників, які характеризують вразливості деяких перспективних країнових ринків стосовно продовольчої безпеки можуть бути використано як джерело інформаційного забезпечення формування українських національних інтересів в економічній сфері.

Поточні інтереси таких держав, як Бангладеш, Ангола, Чад, Конго, Ефіопія тощо обумовлюються потребою у забезпеченні продовольчої безпеки шляхом закупівлі зернових культур за лояльними цінами, що співпадає з експортним напрямом українських національних інтересів в економічній сфері.

Отже, портал FAO надає надзвичайні можливості для інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері шляхом аналізу глобального й локальних ринків зернових культур.

Сервіс порталу FAO вміщує групи опцій, які можуть цікавити суб'єктів інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері:

- обсяги торгівлі сільськогосподарськими товарами;
- показники обстежень домогосподарств;

- набір індикаторів продовольчої безпеки тощо.

2.2 Актуальні проблеми втілення національних інтересів в економічній сфері

Реалізація національних інтересів в економічній сфері являє собою складний, тривалий, багатоетапний процес, в якому беруть участь різні суб'єкти політичної системи суспільства, що прагнуть висловити економічні потреби різних соціальних груп і прошарків.

У процесі втілення національних інтересів в економічній сфері спочатку відбувається осмислення і формулювання національних інтересів. Суспільно-політичні сили, зацікавлені у вирішенні проблем економічного розвитку, намагаються осмислити й сформулювати свої інтереси. Вони висловлюють свою думку в засобах масової інформації, в публічних виступах своїх представників, в документах, складених на основі вивчення проблем і надісланих до органів державної влади [17].

Органи виконавчої та представницької влади вивчають проблему і пропонують шляхи її вирішення, спираючись на можливості держави і прагнення суспільно-політичних сил висловити свої інтереси. На цьому етапі закладаються політичні основи національних інтересів в економічній сфері, виражені в документах та програмах інститутів громадянського суспільства.

На наступному етапі відбувається оформлення національних інтересів в певні політичні цілі і завдання, які ставлять перед собою держава і суспільство. Приймаються рішення по пріоритетності здійснення тих чи інших національних інтересів, по виявленню шляхів втілення їх в життя [22, с. 321].

Національний інтерес втілюється в політиці через цілі політичної діяльності держави, коли він трансформується в певну політичну мету [17].

Пріоритетні національні інтереси в економічній сфері визначають і покладають в основу головного політичного курсу держави. Пріоритетні національні інтереси в економічній сфері продовжують залишатися незмінними при зміні окремих елементів політичного курсу, який виступає в

якості стратегії. Життєздатність стратегії залежить від того, в якій мірі вона відповідає цим пріоритетним національним інтересам.

Таким чином, політичні механізми формування національних інтересів в економічній сфері як категорії політики відображають усвідомлення суспільством і державою об'єктивних потреб їх загального (національного) розвитку; при цьому самі національні інтереси в економічній сфері безпосередньо впливають на визначення завдань забезпечення національної безпеки і реалізуються шляхом досягнення політичних цілей у зовнішній і внутрішній політиці [17].

Формування і реалізація національних інтересів в економічній сфері через легітимні механізми публічно-державної сфери є основними компонентами державної політики та політико-управлінського процесу, що характеризуються впливом органів публічної влади на громадські структури, взаємодією елітних, бюрократичних і цивільних угруповань [17].

В. В. Смагіна вказує, що сучасні західні культури пропагують думку про те, що «бути людиною - значить бути творцем», а не просто жити відповідно до вимог нашої природи. В економічній сфері поняття творчості пов'язано з залученням нації в науково-дослідницьку роботу, технологічний розвиток. В сучасному світі все це концентрується лише в декількох країнах, існує реальна загроза іншим державам - учасникам глобалізації, зокрема, Україні. Для України існує реальна загроза «відстати» від динаміки розвитку країн-лідерів, результатом чого стане істотне зниження якості життя [12, с. 150].

Національні інтереси в економічній сфері диктують пріоритети економічної безпеки на основі використання власного економічного потенціалу, обумовлені сумою життєвих потреб, до числа їх відносять: гідне місце в світовому співтоваристві, здоров'я і благополуччя, територіальну цілісність, підтримання традицій, матеріальних і духовних цінностей. Зміни, що відбуваються у відкритій економіці впливають безпосередньо на стан і перспективи розвитку держав - учасників глобалізації. Відповідно, національні інтереси тут виконують функції активності впливу на інші держави з урахуванням встановленої системи цінностей.

О. М. Струк вважає, що головними проблемами та одночасно загрозами

втілення національних інтересів України в економічній сфері є недостатній рівень глобальної конкурентоспроможності держави, недостатня частка високотехнологічних товарів у експорті тощо. Збереження сучасних тенденцій розвитку зовнішньої торгівлі України вже в середньостроковій перспективі може призвести до суттєвого зниження динаміки економічного зростання та нестабільності в країні [14, с. 14].

З метою з'ясування проблем втілення національних інтересів в економічній сфері розглянемо стан економічної дипломатії, саме яка є інструментом втілення національних інтересів. Для конкретного кількісного вимірювання стану економічної дипломатії в Україні в 2018 р. можна використовувати дані аналітичного дослідження «Українська призма: Зовнішня політика 2018», у якому подано система індикаторів зовнішньої політики, зокрема, економічної політики та економічної дипломатії. У дослідженні «Українська призма: Зовнішня політика 2018» подано п'ять індикаторів оцінки стану втілення зовнішньої економічної політики:

1. Політичний інтерес й залученість певних акторів до напрямку зовнішньої політики України.
2. Ефективність взаємодії й координації між інституціями.
3. Стратегічне бачення реалізації напрямку.
4. Конкретна діяльність за напрямом протягом 2018 р.
5. Результати й досягнення за напрямом протягом 2018 року [18].

Кожен із п'яти індикаторів оцінювався за п'ятибальною шкалою, де 1 бал показував мінімальний ступень, а 5 балів являв собою максимальну оцінку. Кожен бал в оцінюванні за конкретним індикатором був прив'язаний до наявності або відсутності певного стану, що було зафіксовано [18].

Результати кількісного вимірювання економічної політики та дипломатії стосовно втілення національних інтересів України у 2018 р. відповідно до аналітичного дослідження «Українська призма: Зовнішня політика 2018» показано у табл. 2.2.

Отже, у аналітичному дослідженні «Українська призма: Зовнішня політика 2018» стосовно політичної замученості до втілення національних інтересів України у 2018 р. надано опис наступних заходів. Акцент зроблено на

розвиток зовнішньої торгівлі та освоєнні нових закордонних ринків, зміцнення енергетичної безпеки, залучення міжнародної фінансової й гуманітарної допомоги на цілі економічного відновлення постраждалих від військового конфлікту територій. Деталізована позиція щодо певних географічних або функціональних напрямів економічної політики представлена у аналітичній доповіді до Послання Президента України до ВРУ за 2018 рік. На рівні українського уряду визначними в проголошенні політичних інтересів були Перший віце-прем'єр-міністр України С. Кубів, віце-прем'єри І. Климпуш-Цинцадзе й Г. Зубко. Вектори розвитку українських національних інтересів в економічній сфері можна простежити відповідно до зустрічей українських дипломатів та міністрів, що опубліковані у архіві Урядового порталу України [8].

Таблиця 2.2

Результати кількісного вимірювання економної політики та дипломатії стосовно втілення національних інтересів України у 2018 р.

[18]

Індикатор оцінювання стану реалізації економічної політики та економічної дипломатії України у 2018 р.	Кількісна оцінка індикатора за 5бальною шкалою у 2018 р	Вербальна оцінка індикатора	Опис конкретних дипломатичних заходів
1	2	3	4
Політичний інтерес/залученість	4-	Наявність офіційних позицій політичних суб'єктів, представлених у вищих органах влади, але не узгоджених між собою, включення до порядку денного Комітету у зовнішніх справах ВРУ або інших відповідних комітетів	Акцент зроблено на розвиток зовнішньої торгівлі та освоєнні нових закордонних ринків, зміцнення енергетичної безпеки, залучення міжнародної фінансової й гуманітарної допомоги на цілі економічного відновлення постраждалих від військового конфлікту територій.
Інституційна співпраця	4-	Наявність задекларованих узгоджених позицій суб'єктів реалізації зовнішньої політики щодо дій у визначеному напрямі, створення спеціальних координаційних органів, прийняття відповідних документів з метою координації роботи;	На думку експертів, найбільш скоординовано зовнішньоекономічні національні інтереси України просувалися за такими напрямками: Велика Британія, Білорусь, економічна співпраця з ЄС, Литва. Брак просування зовнішньоекономічних національних інтересів України спостерігався у зовнішній економічній політиці стосовно Субсахарської Африки, енергетичних відносин з РФ, Ірану.

1	2	3	4
Стратегіч не бачення	3+	Згадки відповідають поточним інтересам та завданням, які стоять перед суб'єктами реалізації зовнішньої політики України, але сформульовані в загальних рисах у переліку з іншими пріоритетами, що не дозволяє виділити відповідний напрям як пріоритетний	На початок 2018 р. до стратегічних документів, які визначали пріоритети й задачі у сфері економічної політики, віднесено: Стратегію сталого розвитку «Україна — 2020», Стратегію національної безпеки України, Меморандум з МВФ, Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, Енергетичну стратегію України до 2035 року, Експортну стратегію України – Дорожню карту стратегічного розвитку торгівлі 2017 – 2021 рр.
Діяльність	4+	Візити рівня керівництва МЗС, голови парламенту, Прем'єрміністра України або візити іноземних представників в Україну, робота міжвідомчих та інших комісій і робочих груп відповідно до планів дій, дорожніх карт двостороннього (багатостороннього) характеру на середньострокову перспективу	За напрямом економічної дипломатії впроваджувалася практика відвідувань закордонних країн торговими місіями України. Відбулася Перша торгова місія України до Гани і Нігерії за участю представників 14 українських підприємств. Відбулись торгова місії України до Австрії, Німеччини, Ізраїлю, Туреччини. Була організована низка економічних форумів й засідань міжурядових комісій, що спрямовано на активізацію торговельно-економічного й інвестиційного співробітництва України з закордонними країнами.
Результат и	4-	Активний політичний діалог, часткова підтримка позиції України, підписання двосторонніх та багатосторонніх угод, імплементація рішень, прийнятих під час попередніх візитів на вищому рівні	З метою пошуку можливостей диверсифікації зовнішніх ринків збуту проведено 6 засідань Ради експортерів при Міністерстві Зовнішніх Справ. У розрізі втілення Експортної стратегії створено установу «Офіс з просування експорту України». Проводилась робота із запуску проекту ПАТ «Експортнокредитне агентство». Розроблено Експортний бренд України й виставковий бренд-бук та відбулася робота з їх просування.
Загальна оцінка	3,8		

У аналітичному дослідженні «Українська призма: Зовнішня політика 2018» стосовно інституційної співпраці щодо втілення національних інтересів України у 2018 р. надано опис наступних заходів. Створена державна установа «Офіс з просування експорту України», що з 12.2018 р. почала роботу з підтримки національного бізнесу й просування експорту з України. У той же час, до кінця 2018 р. року не запрацювало Експортнокредитне Агентство

(рішення про його створення було ухвалене 07.02. 2018 р.) через відмову Верховної Ради України фінансово підтримати цей проект, що потенційно завадило просуванню національних економічних інтересів в окремих регіонах світу [18].

На думку експертів, найбільш скоординовано зовнішньоекономічні національні інтереси України просуваються за такими напрямками: Велика Британія, Білорусь, економічна співпраця з ЄС, Литва. Брак просування зовнішньоекономічних національних інтересів України спостерігався у зовнішній економічній політиці стосовно Субсахарської Африки, енергетичних відносин з РФ, Ірану.

У аналітичному дослідженні «Українська призма: Зовнішня політика 2018» стосовно вироблення стратегічного бачення щодо втілення національних інтересів України у 2018 р. надано опис наступних заходів. На початок 2018 р. до стратегічних документів, які визначали пріоритети й задачі у сфері економічної політики, віднесено: Стратегію сталого розвитку «Україна — 2020», Стратегію національної безпеки України, Меморандум з МВФ, Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, Енергетичну стратегію України до 2035 року, Експортну стратегію України – Дорожню карту стратегічного розвитку торгівлі 2017 – 2021 рр. [18].

У лютому 2018 р. продовжено розробку Експортної стратегії України (Дорожньої карти стратегічного розвитку торгівлі 2017-2021 рр.), розроблено секторальні експортні стратегії, що включають аналіз перспективних секторів, перелік перешкод й рішення для усунення перешкод. Схвалено Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України до 2028 року, якою передбачається активне просування на зовнішні ринки нових видів озброєння й військової техніки виробництва України. Питання стосовно участі українських дипломатів у сфері просування продукції українського оборонно-промислового комплексу порушувалось Президентом.

У аналітичному дослідженні «Українська призма: Зовнішня політика 2018» стосовно конкретної діяльності щодо втілення національних інтересів України у 2018 р. надано опис наступних заходів. Було залучено новий формат співробітництва через інавгураційне засідання Ради з питань торгівлі й сталого

розвитку та установче засідання української сторони Дорадчої групи з питань торгівлі та сталого розвитку [18].

За напрямом економічної дипломатії впроваджувалася практика відвідувань закордонних країн торговими місіями України. Відбулася Перша торгова місія України до Гани і Нігерії за участю представників 14 українських підприємств. Відбулись торгова місії України до Австрії, Німеччини, Ізраїлю, Туреччини. Була організована низка економічних форумів й засідань міжурядових комісій, що спрямовано на активизацію торговельно-економічного й інвестиційного співробітництва України з закордонними країнами.

У аналітичному дослідженні «Українська призма: Зовнішня політика 2018» стосовно конкретних результатів щодо втілення національних інтересів України у 2018 р. надано опис наступних заходів.

У 2018 році було проведено 21 засідання міжурядових комісій, 2 засідання робочих груп, 3 зустрічі співголів. Зберігається позитивна динаміка економічних й торговельних контактів, наприклад, було підписано Угоду з Катаром про створення Спільної комісії економічного, технічного, торговельного співробітництва. З метою пошуку можливостей диверсифікації зовнішніх ринків збуту проведено 6 засідань Ради експортерів при Міністерстві Зовнішніх Справ. У розрізі втілення Експортної стратегії створено установу «Офіс з просування експорту України». Проводилась робота із запуску проекту ПАТ «Експортнокредитне агентство». Розроблено Експортний бренд України й виставковий бренд-бук та відбулася робота з їх просування [18].

Загальні результати кількісного вимірювання економічної політики та дипломатії стосовно втілення національних інтересів України у 2018 р. відповідно до аналітичного дослідження «Українська призма: Зовнішня політика 2018» оцінено у 3,8 балів з 5 можливих, що можна розглядати як задовільні, але те, що потребують покращення.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

1. В роботі було розглянуто сутність національних інтересів в економічній сфері та чинників їх формування. Національні інтереси в сфері економіки полягають у виробництві і відтворенні різноманітних благ та послуг, необхідних для забезпечення самодостатнього, незалежного розвитку держави в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз. Економічні національні інтереси являють собою сукупність збалансованих інтересів особистості, суспільства та держави в економічній сфері. Вони носять довгостроковий характер і визначають основні цілі, стратегічні та поточні завдання внутрішньої і зовнішньої економічної політики держави. Національні інтереси забезпечуються інститутами державної влади, що здійснюють свої функції. На рівні держави національні інтереси представляють собою важливий ресурс, дієвий фактор модернізації країни, передумову для вирішення зовнішньополітичних завдань і проблем розвитку держави.

2. Нами було проведено аналіз векторів розвитку українських національних інтересів в економічній сфері. Статистичні дані свідчать про такий вектор розвитку українських національних інтересів в економічній сфері, як зростання залученості українського агропромислового сектору у світову торгівлю. З одного боку, такий вектор розвитку українських національних інтересів в економічній сфері дозволяє найкращім чином використовувати ресурсні переваги та можливості України. З іншого боку, подальший однобічний розвиток сировинного напряму експорту з України сприяє зростанню загроз недостатнього розвитку інших галузей економіки з більшою додатковою вартістю та інноваційно орієнтованих.

Експерти називають наступні національні економічні інтереси України у сфері зовнішньої торгівлі:

- забезпечення національної української економічної безпеки
- підвищення конкурентоздатності національної економіки інструментами зовнішньоторговельної політики;
- захист внутрішнього ринку від несприятливої дії зовнішньої конкуренції;

- забезпечення реалізації національних конкурентних переваг на глобальних ринках;
- забезпечення збалансованого сальдо зовнішньої торгівлі;
- забезпечення оптимальної структури зовнішньої торгівлі;
- інтеграція національної української економіки у глобальний економічний простір.

3. Визначено напрями покращення інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері. Портал FAO надає надзвичайні можливості для інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері шляхом аналізу глобального й локальних ринків зернових культур. Сервіс порталу FAO вміщує групи опцій, які можуть цікавити суб'єктів інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері:

- обсяги торгівлі сільськогосподарськими товарами;
- показники обстежень домогосподарств;
- набір індикаторів продовольчої безпеки тощо.

Національний інтерес втілюється в політиці через цілі політичної діяльності держави, коли він трансформується в певну політичну мету. Пріоритетні національні інтереси в економічній сфері визначають і покладають в основу головного політичного курсу держави. Пріоритетні національні інтереси в економічній сфері продовжують залишатися незмінними при зміні окремих елементів політичного курсу, який виступає в якості стратегії. Життєздатність стратегії залежить від того, в якій мірі вона відповідає цим пріоритетним національним інтересам.

4. З'ясовано поточні актуальні проблеми втілення українських національних інтересів в економічній сфері. З метою з'ясування проблем втілення національних інтересів в економічній сфері розглянуто стан економічної дипломатії, саме яка є інструментом втілення національних інтересів. Для конкретного кількісного вимірювання стану економічної дипломатії в Україні в 2018 р. використано дані аналітичного дослідження «Українська призма: Зовнішня політика 2018», у якому подано система індикаторів зовнішньої політики, зокрема, економічної політики та економічної

дипломатії.

Підсумовуючи, слід зазначити, що загальні результати кількісного вимірювання економної політики та дипломатії стосовно втілення національних інтересів України у 2018 р. відповідно до аналітичного дослідження «Українська призма: Зовнішня політика 2018» оцінено у 3,8 балів з 5 можливих, що можна розглядати як задовільні, але те, що потребують покращення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гусаков Н. П. Национальные интересы и внешнеэкономическая безопасность/ Н. П. Гусаков, Н. А. Зотова. - М., 1998. – 121 с.
2. Економічний термінологічний словник-довідник: економіка, фінанси, менеджмент [Текст] / Дніпропетр. держ. фінанс. акад. ; [уклад. : Бабенко А. Г. та ін.]. - Д. : Дніпропетр. держ. фінанс. акад., 2013. - 460 с.
3. Капустин Б.Г. Национальный интерес как консервативная утопия/Б. Г. Капустин // Свободная мысль. - 1996. № 3.- С. 56-59.
4. Ковальчук С. С. Формування і реалізація національних економічних інтересів у транзитивній економіці [Текст] : дис... д-ра екон. наук: 08.01.01 / С. С. Ковальчук; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2006. - 411 с.
5. Косевцов В. О. Національна безпека України: проблеми та шляхи реалізації пріоритетних національних інтересів [Текст] / В. О. Косевцов, І. Ф. Бінько ; Рада національної безпеки і оборони України, Національний ін-т стратегічних досліджень. - К. : [б.в.], 1996. - 54 с.
6. Куликова К. Н. Роль сферы инфокommunikаций в обеспечении национальных интересов / К. Н. Куликова, Н. В. Романчева, Е. А. Федорович // Т-Comm. 2013. №12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-sfery-infokommunikatsiy-v-obespechenii-natsionalnyh-interesov-rf> (дата обращения: 30.12.2019).
7. Маркс К. Собрание сочинений[Текст] : сб.: Пер.с нем. / К. Маркс ; Институт социологии РАН, Московская высшая школа социальных и экономических наук. - М. : КАНОН-Пресс-Ц : Кучково поле, 2000. - 432 с.
8. Прес-служба Міністерства економіки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article>– [Дата звернення 16 Липня 2019].
9. Олефір А. О. Реалізація національних економічних інтересів у регуляторній системі СОТ [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.05.01 / А. О. Олефір ; Київський національний економічний ун-т. - К., 2005. - 19 с.
10. Палій Г. О. Становлення єдиної національної ідентичності в

контексті реалізації національних інтересів України [Текст] : автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.05 / Палій Ганна Олександрівна ; НАН України, Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. - К., 2005. - 16 с.

11. Рябець П. А. Інституційні механізми захисту інтересів національних товаровиробників [Текст] : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / П. А. Рябець; Міжнар. ун-т бізнесу і права. - Херсон, 2012. - 212 с.

12. Смагина В. В. Парадигма экономической безопасности государства в глобализации/В. В. Смагина // Социально-экономические явления и процессы. 2013. №7 (053). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/paradigma-ekonomicheskoy-bezopasnosti-gosudarstva-v-globalizatsii> (дата обращения: 30.12.2019).

13. Степичева О. А. Государственные экономические интересы: природа, сущность и иерархия/О. А. Сапичева // Социально-экономические явления и процессы. 2013. №8 (054). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/derzhavnye-ekonomicheskije-interesy-priroda-suschnost-i-ierarhiya>

14. Струк О. М. Зовнішньоторговельна політика України в умовах європейського вибору: механізми реалізації національних економічних інтересів [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 21.04.01 /О. М. Струк; Національний ін-т стратегічних досліджень. - К., 2007. - 19 с.

15. Струк О. М. Зовнішньоторговельна політика України в умовах європейського вибору: механізми реалізації національних економічних інтересів [Текст] : дис... канд. екон. наук: 21.04.01 / Струк Ольга Миколаївна ; Національний ін-т стратегічних досліджень. - К., 2007. - 211 с.

16. Трансформація національних економічних інтересів [Текст] : монографія / Т. І. Павлюк [та ін.]. - Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2015. - 324 с.

17. Трухачёв В. В. Сущность и содержание политических механизмов формирования и реализации национальных интересов/В. В. Трухачев // Вестник РУДН. Серия: Международные отношения. 2010. №2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/suschnost-i-soderzhanie-politicheskikh-mehanizmov-formirovaniya-i-realizatsii-natsionalnyh-interesov> (дата обращения: 30.12.2019).

18. Українська призма: Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. – Київ, 2019. – 258 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://prismua.org/wp-content/uploads/2019/04/A5-prizma2018_ua.pdf – [Дата звернення 27 Серпня 2019].

19. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»». Документ 287/2015, чинний, поточна редакція — Прийняття від 26.05.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>

20. Уряд схвалив Експортну стратегію України на найближчі 4 роки. 27.12.2017//Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=250521159– [Дата звернення 16 Липня 2019].

21. Фінансова безпека в системі забезпечення національних економічних інтересів: проблеми і перспективи [Текст] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 26-28 трав. 2016 р. / Полтав. нац. техн. ун-т ім. Юрія Кондратюка, Каф. фінансів і банк. справи [та ін.] ; [редкол.: В. О. Онищенко та ін.]. - Полтава : ПолтНТУ, 2016. - 249 с.

22. Фліссак К. А. Економічна дипломатія у системі забезпечення національних інтересів України [Текст] : [монографія] / К. А. Фліссак ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. - Тернопіль : Новий колір, 2016. - 811 с.

23. Чернова В. В. Национально-государственные интересы в контексте обеспечения экономической безопасности/В. В. Чернова // Вестник ТГУ. 2009. №2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:: <https://cyberleninka.ru/article/n/natsionalno-gosudarstvennye-interesy-v-kontekste-obespecheniya-ekonomicheskoy-bezopasnosti> (дата обращения: 30.12.2019).

24. Чернова В. В. Экономическая безопасность страны как отражение равновесной реализации ее национально-государственных интересов/Чернова В. В. // Вестник ТГУ. 2009. №3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://cyberleninka.ru/article/n/ekonomicheskaya-bezopasnost-strany-kak-otrazhenie-ravnovesnoy-realizatsii-ee-natsionalno-gosudarstvennyh-interesov> (дата обращения: 30.12.2019).

25. Official site FAO. Crops and livestock products. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/TP> - [Дата звернення 14 Червня 2019].

26. Official website Edit this at Wikidata of The United Nations. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.un.org/> [Дата звернення 27 Серпня 2019].

27. Suite of Food Security Indicators. FAO. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/FS> – [Дата звернення 21 Травня 2019].

Suite of Food Security Indicators

DOWNLOAD DATA VISUALIZE DATA METADATA

COUNTRIES REGIONS SPECIAL GROUPS

Filter results e.g. afghanistan

- ☐ Canada
- ☐ Central African Republic
- ☒ Chad
- ☐ Chile
- ☐ China
- ☐ China, Hong Kong SAR
- ☐ China, Macao SAR

Select All Clear All

Angola × Bangladesh × Chad × Congo × Ethiopia ×

ITEMS

Filter results e.g. availability > (list)

- ☐ Rail lines density (total route in km per 100 squa...
- ☐ Gross domestic product per capita, PPP, dissem...
- ☒ Prevalence of undernourishment (percent)
- ☒ Number of people undernourished (million)
- ☐ Prevalence of severe food insecurity in the total ...
- ☐ Prevalence of moderate or severe food insecurity...

Select All Clear All

Number of people undernourished (million) × Prevalence of undernourishment (percent) ×

ELEMENTS

Filter results e.g. value

- ☒ Value

Select All Clear All

Value ×

YEARS

Filter results e.g. 2018 / 2017-2019

- ☒ 2018 / 2017-2019
- ☒ 2017 / 2016-2018
- ☒ 2016 / 2015-2017
- ☒ 2015 / 2014-2016
- ☒ 2014 / 2013-2015
- ☐ 2013 / 2012-2014

Select All Clear All

2014 / 2013-2015 × 2015 / 2014-2016 × 2016 / 2015-2017 × 2017 / 2016-2018 × 2018 / 2017-2019 ×

Suite of Food Security Indicators

For detailed description of the indicators below see attached document: [Average Dietary Supply Adequacy: Average Value of Food Production: Share of...](#) [Show More](#)

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

Bulk Downloads

All Data	343 KB
All Data Normalized	706 KB
All Area Groups	67 KB
Africa	79 KB
Latin America and the Caribbean	53 KB
Northern America and Europe	62 KB
Asia	79 KB
Oceania	22 KB

Last Update
October 11, 2019

Related Documents
[Update history](#)

[Definitions and standa...](#)

[Metadata](#)

Рис. А. 1. Показники, які характеризують вразливість перспективних ринків [27]

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему:

- **«Формування національних інтересів в економічній сфері»**

Студентки З курсу 6с групи
спеціальності 281 «Публічне
управління та
адміністрування», спеціалізації
«Публічне управління та
адміністрування»

Тертичної
Альони Ігорівни

Науковий керівник :
кандидат економічних наук,
доцент

Сонько
Юлія Анатоліївна

Гарант освітньої програми:
доктор наук
з державного управління,
професор

Головня
Юлія Ігорівна

РЕФЕРАТ

випускної кваліфікаційної роботи, виконаної на тему:

- «Формування національних інтересів в економічній сфері»

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, 2-х розділів, висновків і пропозицій списку використаних джерел і додатку. Основний текст роботи становить 31 сторінку, в т.ч. 3 таблиці, 2 рисунка. Список використаних джерел містить 27 найменувань, викладений на 4 сторінках, робота містить 1 додаток на 1 сторінці.

Метою роботи є розгляд теоретичних основ формування національних інтересів в економічній сфері та розробка можливих шляхів підвищення ефективності формування українських економічних національних інтересів.

Об'єктом дослідження виступає система національних інтересів в економічній сфері.

Предметом дослідження є особливості, чинники формування та вектори розвитку українських національних інтересів в економічній сфері.

Зазначена мета вимагає вирішити наступні **завдання**:

- розглянути сутність національних інтересів в економічній сфері та чинників їх формування;
- провести аналіз векторів розвитку українських національних інтересів в економічній сфері;
- визначити напрями покращення інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері;
- з'ясувати поточні актуальні проблеми втілення українських національних інтересів в економічній сфері.

В першому розділі ВКР розглянуто сутність національних інтересів в економічній сфері та чинників їх формування. Зазначено, що економічні національні інтереси являють собою сукупність збалансованих інтересів особистості, суспільства та держави в економічній сфері. Вони носять довгостроковий характер і визначають основні цілі, стратегічні та поточні завдання внутрішньої і зовнішньої економічної політики держави. Проведено аналіз векторів розвитку українських національних інтересів в економічній

сфері. З'ясовано, що статистичні дані свідчать про такий вектор розвитку українських національних інтересів в економічній сфері, як зростання залученості українського агропромислового сектору у світову торгівлю.

Другий розділ ВКР присвячено дослідженню напрямів покращення інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері та визначенню поточних актуальних проблем втілення українських національних інтересів в економічній сфері.

Одержані результати можуть бути використані в практичній діяльності Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, яке здійснюють втілення національних інтересів України в економічній сфері.

Рік виконання роботи 2019– 2020 рр.

Рік захисту роботи – 2020.

- **Анотація**
випускної кваліфікаційної роботи, виконаної на тему:
- **«Формування національних інтересів в економічній сфері»**

Випускна кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних основ формування національних інтересів в економічній сфері та розробці можливих шляхів підвищення ефективності формування українських економічних національних інтересів. В роботі розглянуто сутність національних інтересів в економічній сфері та чинників їх формування, проведено аналіз векторів розвитку українських національних інтересів в економічній сфері. Визначено напрями покращення інформаційного забезпечення формування національних інтересів в економічній сфері; з'ясовано поточні актуальні проблеми втілення українських національних інтересів в економічній сфері.

Ключові слова: національні інтереси, вектори розвитку національних інтересів, економічна безпека, структура експорту, інформаційне забезпечення формування національних інтересів.

- **Annotation**
final qualifying paper performed on the theme:
- **« Formation of national interests in the economic sphere »**

The final qualification work is devoted to the research of theoretical bases of formation of national interests in the economic sphere and development of possible ways of increasing the efficiency of formation of Ukrainian economic national interests. The essence of national interests in the economic sphere and the factors of their formation are considered in the work, the vectors of development of the Ukrainian national interests in the economic sphere are analyzed. The directions of improvement of information support of formation of national interests in the economic sphere are determined; current issues of realization of Ukrainian national interests in the economic sphere have been clarified.

Keywords: national interests, vectors of development of national interests, economic security, structure of export, information support of formation of

national interests.